

νής καὶ αὐλικὸς τοῦ Λεονάρδου (Β΄;) Τόκου ποὺ τοῦ παραχώρησε κτήματα καὶ προνόμια στὴν Κεφαλονιά τὸ 1454 (Τσιτσέλη, ὅ.π., σ. 853). Ποιὰ ἡ σχέση τοῦ ἀρχικοῦ αὐτοῦ Κουρούκλη με τοὺς σημερινοὺς Κουρούκληδες τῆς Παλικῆς καὶ με τὸ χωριὸ Κουρουκλᾶτα δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ πιθανολογηθῇ. Πάντως ἡ οἰκογένεια πολυάνθρωπη ὑπάρχει μέχρι σήμερα.

13. ρ ο γ α. Κατὰ τὸν Λάζαρη ἀπὸ τὸ rogare = μισθός (Χ. Λάζαρη, «Τὰ Λευκαδίτικα», Ἰωάννινα 1970, σ. 152). Καὶ ὁ Ζώης τὸ ἐρμηνεύει «ἀνταμοιβή», «μισθὸς ὑπηρέτου» ἢ «στρατιώτου» (Ζώης, ὅ.π., σ. 411).

19. φ λ ο ρ ί α. Τουλάχιστον γιὰ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ (δεύτερο μισὸ τοῦ ΙΣΤ' αἰώνα) τὸ φλωρὶ εἶναι ἴσο με τὸ δουκάτο (Ζώης ὅ.π., τόμος Α', σ. 180).

24. α ρ α ζ ο ν ω. Πιθανὸν τονισμένο εἶναι «ἀράζονω» ἀπὸ τὸ arreso-a. (παθητικὴ μετοχὴ τοῦ arrendersi = παραχωρῶ).

26. μ ό δ ο ν. Ἀπὸ τὸ modo = μέθοδος.

29. Α λ η σ ά ν δ ρ ο υ Φ ό ρ τ ο υ. Ποιὰ ἡ σχέση τούτης τῆς οἰκογένειας με τὴν οἰκογένεια Φορτίου τῆς Κέρκυρας καὶ ἂν ὑπάρχῃ τέτοια σχέση δὲν εἶναι γνωστὸ (Α. Βροκίνη, Παλατινῆς Κομητείας προνομιακὰ δικαιώματα ἐν Κερκύρα, «Κερκυραϊκὰ Χρονικά», τόμος XVII (1973), σ. 127 - 138). Ὅσο γιὰ τὴν ἀναφερόμενη ἀπὸ τὸν Ζώης οἰκογένεια Φορτόση ἀπὸ τὸ Λιζούρι, (Ζώης, ὅ.π., σ. 686) μᾶλλον εἶναι ἡ οἰκογένεια Φόρτου ποὺ ἐδῶ ἀναφέρεται καὶ ποὺ ὑπάρχει μέχρι σήμερα στὴν Κεφαλονιά.

30. Ἀ ν τ ώ ν η Μ α ν ε σ η. Γνωστὴ οἰκογένεια πολεμιστῶν ποὺ ἔρχεται στὴν Κεφαλονιά στὶς ἀρχὲς τοῦ ΙΣΤ' αἰώνα (Κ. Σάθα, Ἑλληνικὰ Ἀνέκδοτα, τόμοι 1-2, Ἀθῆναι 1867, σ. ρκζ'). Πιθανότατα ἀπὸ τὴν Ἡπειρο ἀφοῦ στὸ χωριὸ Μοναστήρι κατοικοῦν καὶ ἄλλοι ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἡπειρο. Ἡ οἰκογένεια ὑπάρχει μέχρι σήμερα στὴν Κεφαλονιά.

## 19

Τ.Ι.Α.Κ., Ν.Α.Κ. Νοτάριος Σουριᾶνος ἱερεὺς Γιάκουμος 17 (Φ.Σ. 34), βιβλίον συμβολαίων 1593 - 1594, φ. 188 r.

1594 Ἰανουαρίου 27.

Π ε ρ ί λ η ψ η : Ὑστερα ἀπὸ διένεξη ἀνάμεσα στὸ Γουλιάμο Στεφανίτση καὶ τὸν παπᾶ Φίλιππο Φράγκο ποὺ ἔφθασε μέχρι τὴν Βενετσιάνικη δικαιοσύνη, ὁ πρῶτος κάνει τὴν πάρα κάτω δήλωση στὸ Κάστρο τῆς Κεφαλονιάς μπροστὰ στὸ νοτάριο ποὺ τὴν καταχωρεῖ στὸ βιβλίό του. Δηλώνει ὅτι τιμᾷ καὶ τώρα ἀλλὰ τιμοῦσε καὶ ἀπὸ παλαιότερα τὴν πρεσβυτέρα τοῦ παπᾶ Φίλιππου Φράγκου καὶ τὸ ἐπιβεβαιώνει με τὴν τωρινὴ ἐγγραφὴ δήλωση του. Βεβαιώνει ἐπίσης πὺς δὲν ἐκφράσθηκε ποτὲ συκοφαντικὰ ἐναντίον της, καὶ κάθε ἀντίθετη πληροφορία ποὺ δόθηκε εἶχε δόλο καὶ

σκόπευε νὰ τὸν βλάψῃ. "Αν ὁμῶς κατὰ τύχῃ κάποτε ἐκφράσθηκε ἀνάρμοστα θεωρεῖ πῶς δὲν ἦταν οὔτε καλὸ ἀλλὰ οὔτε καὶ ἀλήθεια. Μὲ τὴν σημερινή του δήλωση γίνεται εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ μεταξύ τους παίρνοντας ἀμοιβαῖα τὴν ὑποχρέωση νὰ μὴν ἀνταλλάξουν μελλοντικὰ βρισιές εἴτε μεταξύ τους εἴτε σὲ βάρος τῶν γυναικῶν τους. "Αν κάποιος παραβιάσῃ τὴν συμφωνία νὰ τιμωρεῖται ἀπὸ τὴν βενετσιάνικη Διοίκηση γιὰ τὸ συγκεκριμένο ἀδίκημα ἀλλὰ καὶ ἀναδρομικὰ γιὰ τὰ παρόμοια προηγούμενα. Στὴν πάρα πάνω δήλωση συμφωνοῦν καὶ τὰ δύο μέρη μπροστὰ σὲ μάρτυρες στὸν Τζώρτζη Τραυλό, Γρηγόρη Φράγκο καὶ μαστρο Δημήτρη Χρυσικό καὶ γιὰ ἐπικύρωση ὑπογράφουν καὶ οἱ ἴδιοι.

*Τὸ κείμενο τοῦ ἐγγράφου.*

*Εν ονοματι Χ(ριστο)ῦ αμίν. αφδ Εν μιν(ι) Ιανουαρίου κζ.<sup>2</sup> | Εἰς τον πουργον του Κάστρου νησου πολαιος Κεφαλονηας<sup>3</sup> | παρον εμου νοταριου και τον κατωθεν γεγραμενον μαρτιρον ο πα<sup>4</sup>/ρον κυρ Γουληαμος ο Στεφανητζησ εκ το εν μέρος και εκ<sup>5</sup> | το ετερον μέρος ο παπὰ κυρ Φηληπος ο Φραγκος,<sup>6</sup> | επιδοι και εξ ενεργήας διαβολου ειχαν εσινεβοι λο<sup>7</sup> | γηα ασκημα αναμεσώ τους εισ τα οπια εγηνε καρε<sup>8</sup> | λα κοντρα και καταπανω του προειριθ(εντος) κυρ Γουλια<sup>9</sup> | μου την σιμερον δια του παρόντος γραματ(ος) ο προειριθ(εις)<sup>10</sup> | κυρ Γουληαμος δινοι την τημίν και επιστρέφη τιν,<sup>11</sup> | προσ ιήν πρεσβητερα του ανοθ(ε) παπὰ τῶσο προτα<sup>12</sup> | ωσάν και ξηστερινά και να την ειξεβρι καλόν αν<sup>13</sup> | θρωπον και τιμικόν. Καὶ δεν ηξεβρι να της ειπὶ λο<sup>14</sup> | γον ασκιμον και ανμπολάκισ και το ειπανε πενιο<sup>15</sup> | θριτωσ ει μαρτιρεσ τω ειπανε ψαματα κοντρα<sup>16</sup> | του προειριθ(εντος) κυρ Γουληαμου και ετζη την ειξεβρι καλὶ<sup>17</sup> | και τιμικοί, διχος κανένα δόλον και ανήπε και ποτ(ε)<sup>18</sup> | τίποτεσ λόγον ασκιμον δια ωνομα τ(ης) δεν τον ει<sup>19</sup> | πε καλα || μίτ(ε) αληθηα || και απο την σιμερο(ον) βανουν ειρηνη(ην) και αγάπην<sup>20</sup> | εν το μέσω τους μι ειμποροντας ποτ(ε) τῶ κερὼ νασκιμισ(ουν)<sup>21</sup> | και ειπουν(ε) λογηα, καταπάνο του λόγου τους και τον<sup>22</sup> | γηνεκό τους. Και οπίος ειχεν ερθ(η) και ειχε φερι λογηα<sup>23</sup> | οσανοθ(ε) να εινε πεδεμενος απο το αφεντατω ει<sup>24</sup> | σε ωλα ταντάνα ηντερεσα προτα οσαν και τα<sup>25</sup> | ξηστερινα. Και ουτος εμιν(αν) ευχαρηστημεν(οι). Και διὰ πιστεος<sup>26</sup> | αληθήας εκάμαν τῶ παρο νοδαρικόν. Ειπο μαρτι<sup>27</sup> | ρήας κυρ Τζώρτζη Τραβλου κυρ Γληγορι Φραγκου<sup>28</sup> | μαστρο Διμιτρ(η) Χρисиχου οι ωπιοι θελουν ειπογραφει.*

<sup>29</sup> | Στεριωνω και υπωγραφο και εγω παπα Φηλιπωσ Φραγγος.

<sup>30</sup> | Στερεγοно και εγο Γουληαμος Στεφανητζησ τα α<sup>31</sup> | νοθεν.

#### ΣΧΟΛΙΑ

Γιὰ τὸ νοτάριο ποὺ ἔχει συντάξει τὸ ἐγγράφο ὑπάρχουν προβλήματα σχετικὰ μὲ τὴν ταυτότητά του καὶ συγκεκριμένα ἂν εἶναι ἓνα ἢ διαφορετικὰ πρόσωπα μὲ

τὸ ἴδιο ὄνομα. Πάντως ἐδῶ ἀκολουθεῖται ἡ καταχώρηση τῶν κ.κ. Σιφωνιοῦ - Καράπα, Τουρτόγλου καὶ Τρωϊάνου. Ὅσο γιὰ τὸ ἴδιο τὸ ἔγγραφο σημειώνεται πὼς οἱ συγκαταθέσεις ποὺ σημειώνονται στὸ τέλος εἶναι τῶν ἰδίων τῶν μαρτύρων αὐτόγραφα.

Στιχ. 4. Γ ο υ λ η α μ ο σ ο Σ τ ε φ α ν η τ ζ η σ . Τὸ ἐπίθετο, Βυζαντινὸ ἀσφαλῶς, πρέπει νὰ ὑπάρχει ἀπὸ πολλὰ χρόνια στὴν Κεφαλονιά, δὲν εἶναι ὅμως γνωστὸ ἀπὸ ἄλλοῦ παλαιότερα. Ὑπάρχει μέχρι σήμερα. Τὸ βαφτιστικὸ Γουλιάμος εἶναι τὸ φράγκικο Γουλιέλμος.

5. π α π ᾶ κ υ ρ Φ η λ η π ο ς ὁ Φ ρ α γ κ ο ς. Τὸ ἐπίθετο σημειώνεται ἀπὸ παλαιότερα στὴ περιοχὴ τῶν Ὀμαλῶν ὅπου καὶ χωριὸ μέχρι σήμερα Φραγκάτα (Τσιτσέλη, ὁ.π, τόμος 2ος, σ. 253). Ἐπίθετο Φράγκος δὲν ὑπάρχει σήμερα στὴν Κεφαλονιά.

15. π ε ν ι ὀ θ ρ ι τ ω σ. Πιθανότατα ἀπὸ τὸ penitente = ἐξομολογούμενος,

23. α φ ε ν τ α τ ω. Ἐνας ἀκόμη ὄρος ποὺ δηλώνει τὴν βενετσιάνικη Διοίκηση.

24. τ α ν τ ᾶ ν α. Ἀπὸ τὸ tantino ὑποκοριστικὸ τοῦ tanto = «μικρὰ τινά».

η ν τ ε ρ ε σ α. Ἀπὸ τὸ interesse ἐδῶ μὲ τὴν ἐρμηνεία «ὑπόθεση» ἢ «ἔργο».

27. Τ ζ ο ρ τ ζ η Τ ρ α β λ ο υ. Τὸ ἐπίθετο σημειώνεται ὅπως προαναφέρθηκε σὲ προηγούμενο ἔγγραφο στὸ «Πρακτικὸ» ἀπὸ τὸν ΙΓ' αἰῶνα καὶ μάλιστα στὴ περιοχὴ τῆς Λιβαθῶς. Φυσικὰ εἶναι τολμηρὸ νὰ ὑποστηριχθῇ πὼς εἶναι ἀπὸ τὴν ἴδια οἰκογένεια τοῦτος ὁ Τραυλός, ἀφοῦ τόση διάδοση εἶχε τὸ ἐπίθετο σὲ ὅλο τὸν ἐλληνικὸ χῶρο.

Γ λ η γ ο ρ ι Φ ρ α γ κ ο υ. Τὸ ἐπίθετο σημειώθηκε πάρα πάνω.

28. Μ α σ τ ρ ο Δ ι μ ῑ τ ρ η Χ ρ ι σ ι χ ο υ. Ἐπίθετο ποὺ δηλώνει ἀσφαλῶς τὸ ἐπάγγελμα χωρὶς ἄλλη σημασία.

## 20

Τ.Ι.Α.Κ., Ν.Α.Κ. Νοτάριος Σάρλος ἱερεὺς Ἀντώνιος 12(Φ.Σ 1-2), βιβλίον συμβολαίων 1583 - 1595, φ. 165 γ.

1594 Φεβρουαρίου 13.

Π ε ρ ῖ λ η ψ η : Στὸ χωριὸ Σκλαβᾶτα, στὸ σπίτι τοῦ καπετάνιου Μπενέτου Κομποθέκρα ἡ Χρύσω χήρα τοῦ Στάθη Οὐκριάρη καταγράφει μὲ τὴ μορφή διαθήκης στὸ βιβλίον τοῦ νοταρίου τὰ χρέη γιὰ διάφορα εἶδη ἀλλὰ καὶ χρήματα ποὺ ἔχει δώσει δανεικά. Ὅλα τὰ ἀναφερόμενα εἶδη σὲ ἀξιόλογες ποσότητες ἔχουν συγκεντρωθεῖ ἀπὸ τὴν ἴδια μὲ ζητιανιά ἀπὸ διάφορους. Τὰ κληρονομεῖ στὸ γιό της Καλογιάννη καὶ τοὺς κληρονόμους του καὶ τὰ καταγράφει στὸ βιβλίον τοῦ νοταρίου ὥστε νὰ μποροῦν νὰ τὰ ζητήσουν καὶ νὰ τὰ λάβουν ἀπὸ τοὺς ὀφειλέτες. Μάρτυρες παρόντες εἶναι